

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Indráčkem v právní věci žalobce **M. V.**, proti žalovanému **Ministerstvu práce a sociálních věcí ČR** se sídlem Praha 2, Na Poříčním právu 376/1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14.3.2012, sp.zn. R13/217/2012/Miž, č. j. MPSV-UM/1261/12/9S-MSK559.1 S10, o **příspěvek na péči**,

t a k t o :

I. Rozhodnutí žalovaného **se** pro vady řízení **zrušuje** a věc se žalovanému vrací k dalšímu řízení.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í

Rozhodnutím ze dne 14.3.2012, sp.zn. R13/217/2012/Miž, č.j. MPSV-UM/1261/12/9S-MSK559.1 S10 žalované Ministerstvo práce a sociálních věcí zamítlo odvolání žalobce a změnilo rozhodnutí Magistrátu Města Havířova, odboru sociálních věcí č.j.: 130231/2011/HAV ze dne 25.10.2011, kterým byl zamítnut návrh žalobce na změnu výše přiznaného příspěvku na péči podaný dne 22.6.2011 s tím, že žalobci

nadále náleží příspěvek na péči v původní výši 800,- Kč podle § 4 a násl. zákona č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Žalovaný uvedené rozhodnutí správního orgánu I. stupně změnil tak, že se žalobci od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po kalendářním měsíci, v němž byl příspěvek na péči vyplacen, se tento příspěvek odnímá.

Žalobce podal proti uvedenému rozhodnutí včasnou žalobu, ve které uvedl, že trpí zrakovým postižením odpovídajícím praktické slepotě. Toto postižení ho omezuje tak, že není schopen číst běžný text ani vlastnoručně psát, má problémy s orientací, kdy samostatně je schopen pohybu pouze na důvěrně známých místech. Také při činnostech v domácnosti potřebuje pomoc další osoby, má problémy při zvolení vhodného oblečení, omezení při vykonávání aktivit běžných pro osoby jeho věku, není schopen obstarat sám nákupy, navštívit úřad a písemně cokoli vyplnit. Žalobce dodal, že od roku 2000 mu náleží plný invalidní důchod, od roku 2002 pobíral zvýšení důchodu pro částečnou bezmocnost a od téhož roku je držitelem průkazu ZTP/P. V roce 2000 jej uvedené onemocnění připravilo o práci v obchodě a později absolvoval masérský kurz pro osoby s těžkým zdravotním postižením a masérskou práci se mu přes zrakový handicap daří vykonávat. Od roku 2000, kdy mu byl přiznán plný invalidní důchod, se jeho zdravotní stav výrazně zhoršil.

Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby jako nedůvodné. Ve svém vyjádření k podané žalobě uvedl mimo jiné, že vycházel ze závěru posudkové komise MPSV ČR v Ostravě ze dne 6.1.2012, dle něhož se u žalobce jedná o osobu, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nepotřebovala každodenní pomoc nebo dohled od 22.6. do 31.12.2011 při více než 12 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti a od 1.1.2012 není neschopna zvládat alespoň 3 nebo 4 základní životní potřeby. Žalovaný tedy vycházel z objektivně posouzeného zdravotního stavu žalobce, který podle ust. § 8 zákona o sociálních službách není osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby, má proto za to, že rozhodl v souladu s hmotným i procesním právem a navrhoval zamítnutí žaloby jako nedůvodné.

Krajský soud provedl důkaz napadeným rozhodnutím žalovaného ze dne 14.3.2012, sp.zn. R13/217/2012/Miž, č.j. MPSV-UM/1261/12/9S-MSK559.1 S10 a připojeným správním spisem žalovaného téhož čísla jednacího, jakož i správním spisem Magistrátu Města Havířova, odboru sociálních věcí a poté dospěl k závěru, že žaloba je důvodná. Při řízení o žalobě žalobce vycházel přitom krajský soud z ust. § 65 a násl. s.ř.s., jakož i ze skutkového a právního stavu, který tu byl dán v době vydání rozhodnutí žalovaného (§ 75 s.ř.s.).

Z hlediska skutkových zjištění vyplývajících ze správního spisu správního orgánu I. stupně vzal v daném případě krajský soud za prokázáno, že dle sdělení z 19.1.2007 byl žalobci přiznán příspěvek na péči ve výši 2.000,-Kč měsíčně s odůvodněním, že ke dni účinnosti zákona číslo 108/2006 Sb. náleželo žalobci zvýšení důchodu pro bezmocnost, a je proto považován za osobu závislou na pomoci jiné fyzické

osoby ve stupni I. Dle sdělení ze dne 18.12.2010 náležel žalobci od 1.1.2011 příspěvek na péči ve výši 800,- Kč měsíčně. Dne 22.6.2011 byl správnímu orgánu I. stupně doručen návrh žalobce na změnu výše přiznaného příspěvku na péči. V rámci řízení o tomto návrhu bylo provedeno u žalobce sociální šetření dne 3.8.2011 správním orgánem I. stupně, z jehož záznamu vyplývá, že žalobce uvedl zhoršení svého zdravotního stavu a že trpí praktickou slepotou. V záznamu se uvádí, že se žalobce doma pohybuje bez slepecké hole a venku pouze s ní, že dle jeho sdělení nerozezná potraviny, často rozbije nádobí nebo něco vylije. Bez pomoci druhé osoby se žalobce dokáže okoupat a obléci a dává si sám léky užívající na prostatu, přivolá si pomoc pomocí mobilního telefonu, který ovládá a je držitelem průkazu ZTP/P. Žalobce je zaměstnán jako masér, přičemž do zaměstnání dochází sám, pracoviště má nedaleko bydliště. Dochází do zaměstnání denně podle nasmlouvaných klientů, tyto si sám vypisuje do diáře, ve kterém je schopen se orientovat a přijímá objednávky telefonem. Dále se uvádí v záznamu, že veškerou péči o domácnost zajišťuje manželka, žalobce je schopen si ustlat postel, ovšem lůžkoviny musí převléci manželka, je schopen menšího nákupu, vynést odpady a pečovat o prádlo. Manželka jej musí kontrolovat, zda není prádlo špinavé, protože špatně vidí. Není schopen umýt nádobí, nevidí na něj, zda je čisté a rozbije je. Nezvládá žehlení prádla, není schopen si uvařit s ohledem na těžké zrakové postižení. Při sociálním šetření manželka žalobce uvedla, že z důvodu péče o něj pracuje na zkrácený úvazek. Poté, kdy bylo řízení ve věci návrhu na změnu výše příspěvku na péči přerušeno, byl vyžádán posudek OSSZ v Karviné, který byl podán dne 6.10.2011 a z něj krajský soud zjistil, že u žalobce jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, který omezuje smyslové schopnosti a má vliv na péči o vlastní osobu a soběstačnost. Jeho příčinou je praktická slepota. Z posudkového závěru vyplývá, že žalobce je osobou, u které byl zjištěn I. stupeň závislosti na pomoci jiné fyzické osoby, neboť potřebuje každodenní pomoc nebo dohled při 16 úkonech péče o vlastní osobu a soběstačnosti. Podle tohoto posudku žalobce potřebuje pomoc při úkonech péče o vlastní osobu, a to při přípravě stravy, podávání a porcování stravy, péči o ústa, vlasy, nehty a holení, při přemísťování předmětů denní potřeby, při výběru oblečení, rozpoznání jeho správného vrstvení a při orientaci v přirozeném prostředí. Pomoc při úkonech soběstačnosti pak potřebuje žalobce při komunikaci slovní, písemné a neverbální, při zapojení se do společenských aktivit odpovídajících věku, při obstarávání potravin a běžných předmětů (nakupování), při vaření, ohřívání jednoduchého jídla, mytí nádobí, běžném úklidu v domácnosti, péči o prádlo, přepírání drobného prádla, péči o lůžko a při dalších jednoduchých úkonech spojených s chodem a udržováním domácnosti. Poté bylo vydáno rozhodnutí Magistrátu Města Havířova, odboru sociálních věcí ze dne 25.10.2011, kterým byl žalobcův návrh na změnu výše přiznaného příspěvku na péči zamítnut s tím, že mu bude nadále poskytován tento příspěvek v původní výši 800,- Kč měsíčně. Správní spis prvoinstančního orgánu obsahuje dále odvolání žalobce, které je stručně odůvodněno nesouhlasem „s rozhodnutím lékařské posudkové služby OSSZ v Karviné“ a rychle se zhoršujícím zdravotním stavem. O tomto odvolání, jak shora uvedeno, rozhodl žalovaný žalobou napadeným rozhodnutím.

Stejně listinné důkazy, jako správní spis správního orgánu I. stupně, obsahuje ve fotokopii i správní spis žalovaného. Nad rámec toho je v něm založen posudek posudkové komise MPSV ČR ze dne 6.1.2012. Z posudku této komise krajský soud zjistil, že v případě žalobce jde o praktickou slepotu obou očí, stav po operaci katarakty vpravo v roce 1993 a vlevo v roce 1995 a o benigní hypertrofii prostaty. V posudku se uvádí, že byla prostudována kompletní zdravotní dokumentace OSSZ a zdravotní dokumentace žalobce vedená praktickou MUDr. D. T. a sociální šetření ze dne 3.8.2011. Posudek cituje výsledek preventivní prohlídky ze dne 11.8.2011, kontrolního očního vyšetření ze dne 21.6.2011 a opisuje sociální šetření ze dne 3.8.2011. Na to je v něm konstatováno, že u žalobce jde o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav s dominantním očním postižením, kde trubicovité vidění oboustranně, vpravo prsty 0,5 metru, vlevo 1,5 metru. Na zrakové postižení je dobře adaptován, jak je doloženo sociálním šetřením, je plně mobilní, schopen samostatné orientace i mimo domácí prostředí, zvládá komunikaci slovní i písemnou i telefonickou. Dále posudkové hodnocení uvádí, že „do 31.12.2011 zvládal i při svém očním postižení všechny úkony při péči o vlastní osobu, u soběstačnosti nezvládal v plném rozsahu úkony g), h), i), j), f)“ a „od 1.1.2012 pro zdravotní omezení nezvládal v plném rozsahu životní potřebu j), a to hlavně úkony 3., 5. a 8., celkem tedy nezvládá jednu životní potřebu“. Závěrem posudku je uvedeno, že „nejde o osobu starší 18let věku“, která se podle § 8 odst. 2 zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 366/2011 Sb. považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. Od data 22.6.2011 do 31.12.2011 nešlo o osobu, která se podle § 8 zákona č. 108/2006 Sb., ve znění zákona č. 206/2009 Sb. považuje za závislou na pomoci jiné fyzické osoby. K tomu PK MPSV ČR závěrem ještě dodala, že „důvodem přijetí posudkového závěru v neprospěch účastníka řízení je nesprávný posudkový závěr OSSZ, který nevycházel ze správné aplikace posudkových kritérií“.

Z výpovědi žalobce slyšeného jako účastníka řízení soud zjistil, že v roce 2000 mu byl přiznán plný invalidní důchod a posléze tento důchod zvýšen pro bezmocnost. Jeho praktická slepota se od roku 2000 neustále zhoršuje. V důsledku svého omezení sice je schopen slovní i písemné komunikace, které se ovšem naučil ve speciálních kurzech. Není schopen se orientovat vůči ostatním fyzickým osobám. Není schopen si obstarávat své osobní záležitosti, což zajišťuje jeho manželka. Kromě styku s ostatními podobně postiženými lidmi v klubu nevidomých není schopen navštěvovat společenská zařízení, jedině za doprovodu manželky či jiné osoby. Také není schopen obstarat si potraviny ani základní životní potřeby, včetně nakupování. Není schopen uvaření jídla, umytí nádobí, běžného úklidu v domácnosti. Ovládat a manipulovat s kohouty a vypínači je schopen pouze v domácím prostředí. Není schopen běžného pořádku v domácnosti, nakládání s odpady. Zásadně popíral, že je schopen mobility, protože pohybovat se může toliko v prostředí, které důvěrně zná, včetně docházky na pracoviště. Jeho orientace je velmi omezena na známé prostředí, toto prostředí se týká i dopravních prostředků. Je schopen se samostatně najíst a napít, však není schopen vařit a připravovat potraviny. Žalobce dále uvedl, že podle hmatu je schopen vybrat oblečení a vrstvení oblečení, je schopen i obouvání, výkonu tělesné hygieny a fyziologické potřeby.

Není schopen zcela péče o své zdraví, zejména není schopen bez cizí pomoci užít léky, které mu musí připravit manželka. Také by nebyl schopen sám se ošetřit v případě poranění. Veškerou péči a pomoc spojenou s výše uvedenými omezeními mu zajišťuje manželka, která pracuje jako prodavačkou, ovšem jen na částečný úvazek již od roku 2006, aby mu mohla pomoc poskytovat.

Krajský soud zhodnocením všech shora uvedených zjištění a skutečností dospěl k závěru, že žalovaný jakožto odvolací správní orgán, rozhodl na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu.

Podmínky nároku na příspěvek na péči byly dány právní úpravou platnou do 31.12.2011 rozsahem pomoci jiné fyzické osoby při péči o vlastní osobu a při zajištění soběstačnosti, jinými slovy alespoň v rozsahu 13 úkonů pro posouzení I. stupně (při více než 12 úkonů), při více než 18 úkonech pro II. stupeň, při více než 24 úkonech pro III. stupeň a při více než 30 úkonech pro IV. stupeň. S účinností od 1.1.2012 (novelou zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách provedenou zákonem č. 366/2011 Sb.) se za osobu starší 18-ti let věku považuje osoba závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I., jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat 3 nebo 4 základní životní potřeby, ve stupni II. není-li schopna zvládat 5 nebo 6 základních životních potřeb, ve stupni III. není-li schopna zvládat 7 nebo 8 základních životních potřeb a ve stupni IV. není-li schopna zvládat 9 nebo 10 základních životních potřeb. Výčet základních životních potřeb pro posuzování stupně závislosti obsahuje ust. § 9 citovaného zákona a způsob hodnocení zvládat základní životní potřeby upravuje prováděcí vyhláška k zákonu o sociálních službách č. 505/2006 Sb., v platném znění, včetně přílohy č. 1 k této vyhlášce. Potřebu pomoci a její rozsah hodnotí sociální pracovník správního orgánu I. stupně, který zjišťuje schopnost samostatného života osoby v přirozeném sociálním prostředí z hlediska péče o vlastní osobu a soběstačnost a krajská pobočka úřadu práce, která zajišťuje posuzování stupně závislosti podle ust. § 25 odst. 1 zákona č. 108/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Na základě žádosti posuzuje okresní správa sociálního zabezpečení stupeň závislosti osoby, přičemž součástí této žádosti je písemný záznam o sociálním šetření a kopie žádosti osoby o příspěvek. Stupeň závislosti v rámci odvolacího řízení pak posuzuje posudková komise MPSV ČR.

V rámci odvolacího řízení provedl odvolací orgán vlastní sociální šetření a následně si vyžádal posudek PK MPSV ČR v souladu s ust. § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. ve znění čl. V. zákona č. 109/2006 Sb. Podle odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný bez dalšího převzal závěry posudku PK MPSV ČR ze dne 6.1.2012. Podle tohoto posudku a přílohy k posudku podle právní úpravy platné do 31.12.2011 žalobce nezvládal toliko úkony soběstačnosti, a to zapojení se do sociálních aktivit odpovídajících věku, obstarávání si potravin a běžných předmětů (nakupování), vaření a ohřívání jednoduchého jídla, mytí nádobí a běžný úklid v domácnosti a další jednoduché úkony spojené s chodem a udržováním domácnosti. Podle další přílohy k posudku

vycházející z úpravy účinné od 1.1.2012 žalobce zvládá veškeré úkon s výjimkou péče o domácnost. Uvedené závěry posudkové komise jsou zcela rozporné s hodnocením provedeným lékařem posudkové služby ze dne 6.10.2011, který konstatoval, že žalobce (ve smyslu úpravy účinné do 31.12.2011) nezvládá 6 úkonů péče o vlastní osobu a 10 úkonů soběstačnosti, a že je tedy osobou závislou na pomoci jiné fyzické osoby v I. stupni. Tento odlišný posudkový závěr zdůvodnila posudková komise „nesprávným posudkovým závěrem OSSZ, který nevycházel ze správné aplikace posudkových kritérií“. Není přitom vůbec zřejmé o jaká posudková kritéria mělo jít a posudek je v tomto směru zcela nepřezkoumatelný. Posudkové závěry PK MPSV ČR jsou také v přímém rozporu s tvrzením žalobce, tak jak popisoval u ústního jednání krajského soudu svá omezení z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu způsobeného praktickou slepotou obou očí. Kromě toho posudek a v důsledku toho i odůvodnění napadeného rozhodnutí zcela pomíjí odvolací důvod uváděný žalobcem, tj. že se jeho zdravotní stav zhoršil od doby přiznání plné invalidity a následného zvýšení invalidního důchodu pro bezmocnost. Kromě toho, že se v posudku uvádí, že u žalobce „nejde o osobu starší 18let věku“ (a tuto skutečnost odůvodnění napadeného rozhodnutí mechanicky přejímá) považuje krajský soud tento posudek za zcela nepřesvědčivý, neboť nedává uspokojivou odpověď na otázku, co je vlastně důvodem zániku nároku žalobce na příspěvek na péči, resp. v čem je vůbec možno spatřovat změnu v jeho zdravotním stavu natolik intenzivní, že vedla k posuzování žalobce, jakožto osoby, která není závislá na pomoci jiné fyzické osoby. Co se týče složení posudkové komise, zůstává otázkou, proč podala posudek ve složení, v němž je uveden jako další lékař s odborností interního lékařství, když dominantním zdravotním postižením žalobce je praktická slepota, tedy onemocnění spadající do odvětví očního lékařství. Se zřetelem k ust. § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb. krajský soud neměl možnost v této právní věci vyžádat od posudkové komise doplňující posudek, jehož úkolem by bylo odstranění shora zjištěných rozporů v hodnocení soběstačnosti v úkonech péče žalobce o vlastní osobu, případně vyžádáním nového posudku od jiné posudkové komise.

Za této situace krajskému soudu nezbylo, než rozhodnutí žalovaného zrušit pro vady řízení podle ust. § 78 odst. 1 s.ř.s. a věc mu vrátil k dalšímu řízení podle odst. 4 téhož ustanovení. Žalovaný v dalším řízení bude povinen odstranit vady řízení, které spočívají v nepřesvědčivosti posudku posudkové komise MPSV ČR ze dne 6.1.2012, zejména v rozporech týkajících se posudkového závěru o zvládání úkonů péče o vlastní osobu a úkonů soběstačnosti žalobce shora uvedených.

Žádnému z účastníků nebylo přiznáno právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce se tohoto práva výslovně vzdal (§ 60 odst. 1 s.ř.s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost k Nejvyššímu právnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, písemně ve dvojím vyhotovení. Podmínkou řízení o

kasační stížnosti je povinné zastoupení stěžovatele advokátem, pokud stěžovatel nebo jeho zástupce nemá vysokoškolské právnické vzdělání.

V Ostravě dne 30. května 2013

JUDr. Petr Indráček
- samosoudce –